

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekillerinin yasama, denetim, araştırma, komisyon, saha, basın, iletişim ve seçmen ilişkileri faaliyetlerinde görev yapan milletvekili danışmanı, ikinci danışman ve ilave personelin özlük hakları ile yaşadıkları sorunların araştırılması; sözleşmeli çalışma statüsünün, iş güvencesi eksikliğinin, sözleşme sürelerinin, ücret ve sosyal hakların, iş sonu tazminatı, kıdem, fazla mesai, izin, yıpranma payı, görev tanımı, çalışma saatleri, psikososyal baskı, mobbing, siyasi dönem değişiklikleriyle iş kaybı riski, mesleki eğitim, kariyer planlaması, TBMM yerleşkesindeki çalışma koşulları, oda, araç, otopark, yemekhane, kreş ve sosyal imkânlarla erişim sorunlarının tespit edilmesi; yasama faaliyetlerinin niteliğini artıracak, danışman emeğini güvence altına alacak, adil, şeffaf ve kurumsal bir personel rejimi oluşturacak bütüncül politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 09/06/2026

Rıdvan UZ
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

GEREKÇE

Milletvekili danışmanları, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görünmeyen emek gücüdür. Kanun tekliflerinin incelenmesinden araştırma önergelerine, komisyon çalışmalarından saha raporlarına, basın açıklamalarından sosyal medya iletişimine, seçmen taleplerinden bürokrasi takibine kadar geniş bir alanda görev yapan danışmanlar, yasama faaliyetinin niteliği açısından hayati bir rol üstlenmektedir. Buna rağmen bu emeğin statüsü, güvencesi ve kurumsal karşılığı uzun süredir tartışma konusudur.

6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'nun 30'uncu maddesine göre, yasama faaliyetlerinde milletvekillerine yardımcı olmak üzere her milletvekili için bir danışman, bir ikinci danışman ve ilave bir personel sözleşmeli olarak çalıştırılabilmektedir. Kanunda bu personel için kadro şartı aranmadığı ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin hükümlerine bağlı olunmadığı belirtilmektedir. Bu düzenleme, milletvekili danışmanlarının kendine özgü ve özel bir statüde çalıştığını göstermektedir.

TBMM'nin sıkça sorulan sorular sayfasında da milletvekili personelinin 6253 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesine göre görevlendirildiği, bu personelin çalıştırılma usul ve esasları ile mali ve sosyal haklarının TBMM Başkanlık Divanınca belirlendiği ifade edilmektedir. Bu durum, danışmanların çalışma rejiminin kanuni çerçeve yanında Başkanlık Divanı kararlarıyla şekillendiğini göstermekte; ancak bu özel yapının uygulamada ne ölçüde güvence sağladığı ayrıca araştırılmayı gerektirmektedir.

Milletvekili danışmanlarının temel sorunlarından biri iş güvencesi meselesidir. Danışmanların çalışma ilişkisi, büyük ölçüde bağlı oldukları milletvekiliyle kurulan sözleşmeye dayanmaktadır. Milletvekilinin görev süresinin sona ermesi, yeniden seçilememesi, siyasi parti değişikliği, danışman değişikliği talebi veya yasama dönemindeki değişiklikler danışmanların işini doğrudan etkileyebilmektedir. Bu nedenle danışmanlık görevi, yoğun emek ve uzmanlık gerektirmesine rağmen kurumsal güvence bakımından kırılğan bir alanda durmaktadır.

Milletvekili personeli çalıştırılmasına ilişkin esaslarda, her milletvekili için bir danışman, bir ikinci danışman ve bir ilave yardımcı personel çalıştırılabileceği; bu personelin milletvekilinin yasama faaliyetlerine yardımcı olmakla görevli olduğu belirtilmektedir. Aynı alanda sözleşme süresinin bir yıl olduğu da farklı kaynaklarda yer almaktadır. Bu yapı, danışmanların emeğinin sürekliliği ile sözleşmenin geçiciliği arasında ciddi bir gerilim yaratmaktadır.

Danışmanların görev tanımı da uygulamada oldukça geniştir. Meclis araştırması, kanun teklifi, yazılı soru önergesi, komisyon hazırlığı, konuşma metni, basın bülteni, sosyal medya, seçim bölgesi takibi, vatandaş başvuruları, bürokratik yazışmalar, protokol, saha programı ve siyasi gündem takibi çoğu zaman aynı danışmanın omzuna yüklenmektedir. Görev tanımı kâğıt

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

üzerinde “yasama faaliyetlerine yardımcı olmak” gibi görünse de fiiliyatta danışmanlar çoğu zaman hukukçu, iletişimci, araştırmacı, sekreter, koordinatör, basın sorumlusu ve saha görevlisi rollerini aynı anda yürütmektedir.

Bu yoğunluğa rağmen fazla mesai, çalışma saati, hafta sonu ve gece çalışma düzeni, resmi tatillerde görev, Genel Kurul’un geç saatlere kadar sürdüğü dönemlerde çalışma koşulları ve bu emeğin karşılığının nasıl hesaplandığı belirsizlik taşımaktadır. TBMM’nin çalışma takvimi, siyasi gündemin yoğunluğu ve seçmen taleplerinin sürekliliği danışmanlar için klasik mesai düzenini çoğu zaman fiilen ortadan kaldırmaktadır. Yasama gece yarısına kadar sürerken danışmanın emeği de ışığı en son sönen odalarda kalmaktadır.

Milletvekili danışmanları tarafından dile getirilen en önemli taleplerden biri özlük haklarının güçlendirilmesidir. 2024 yılında milletvekili danışmanlarının TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş ile görüşerek güvencesiz ve esnek çalışma koşulları, yıpranma payı, iş sonu tazminatı ve düşük ücret gibi konulardaki taleplerini ilettiği basına yansımıştır. Bu haberlerde danışmanların Meclis bütçesi görüşmeleri öncesinde özlük haklarına ilişkin çözüm talep ettiği belirtilmiştir.

Aynı dönemde milletvekili danışmanlarının iş sonu tazminatı, kadro ve güvenceli çalışma taleplerinin sendikalar ve basın üzerinden de gündeme geldiği görülmektedir. 2022 tarihli haberlerde danışmanların iş sonu tazminatı alamama, kadro verilmemesi ve güvencesiz çalışma gibi sorunları dile getirdiği; ayrıca TBMM yerleşkesi içinde araç parkı gibi gündelik çalışma koşullarına ilişkin sorunların da danışmanlar tarafından ifade edildiği aktarılmıştır.

Ücret konusu da ayrıca araştırılmalıdır. Milletvekili danışmanlarının ücretleri, TBMM Başkanlık Divanı kararları ve ilgili katsayılar üzerinden belirlenmektedir. Kamuoyuna yansıyan değerlendirmelerde danışman, ikinci danışman ve ilave personel için farklı ödeme tutarları bulunduğu; bu ödemelerden vergi ve sigorta kesintileri yapıldığı belirtilmektedir. Ancak ücretin yalnızca nominal tutarı değil, iş yükü, mesai, uzmanlık, Ankara’daki yaşam maliyeti, kira, ulaşım, yemek ve aile giderleri karşısındaki gerçek alım gücü de değerlendirilmelidir.

Milletvekili danışmanlarının çalışma koşulları, yasama faaliyetlerinin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Güvencesiz, yoğun, belirsiz ve yıpratıcı koşullarda çalışan danışmanlardan yüksek nitelikli araştırma, mevzuat takibi, siyasi iletişim ve saha koordinasyonu beklenmektedir. Oysa Meclis’in daha iyi kanun yapması, daha etkili denetim yürütmesi ve milletvekillerinin daha nitelikli bilgiye ulaşması için danışman emeğinin kurumsal olarak korunması gerekir.

Bu kapsamda danışmanların statüsü, sözleşme süreleri, iş güvencesi, iş sonu tazminatı, kıdem hakkı, fazla mesai, yıllık izin, hastalık izni, doğum ve babalık izni, sosyal güvenlik hakları, emeklilik etkileri, yıpranma payı, mesleki eğitim, görev tanımı, performans beklentileri ve işten ayrılma süreçleri Meclis tarafından bütün yönleriyle araştırılmalıdır.

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

Ayrıca TBMM yerleşkesindeki fiziki çalışma koşulları da önemlidir. Danışmanların oda, masa, bilgisayar, yazıcı, telefon, arşiv, toplantı alanı, otopark, yemekhane, kreş, sağlık hizmeti ve sosyal tesislerden yararlanma imkânları değerlendirilmelidir. Meclis'te millet adına iş üreten insanların temel çalışma koşullarının yetersizliği, kurumsal verimliliği de doğrudan zedeler.

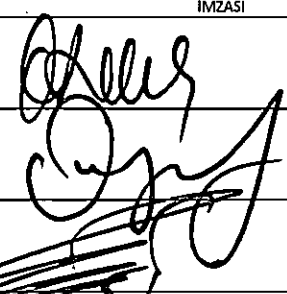
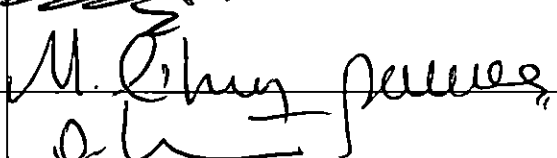
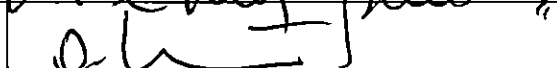
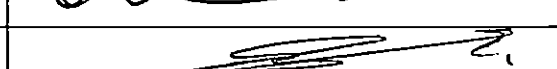
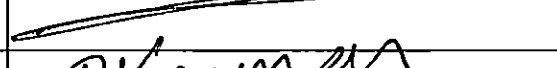
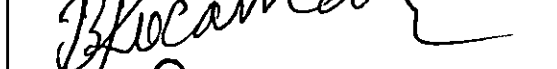
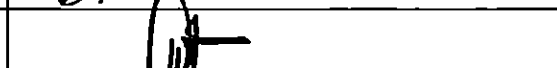
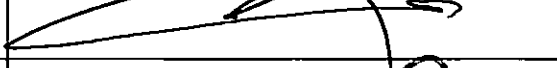
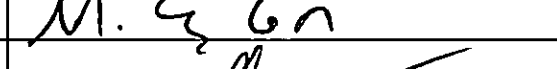
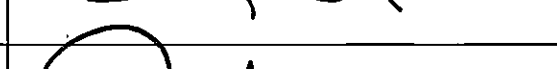
Milletvekili danışmanlığı, siyasi güven ilişkisi gerektiren özel bir görevdir. Ancak bu güven ilişkisi, danışman emeğinin güvencesiz bırakılmasının gerekçesi olamaz. Siyasi görev niteliği ile çalışma hakkı, sosyal güvence ve insan onuruna uygun iş koşulları arasında adil bir denge kurulmalıdır. Danışman, milletvekilinin yanında çalışır; ama emeği Meclis'in kurumsal hafızasına katkı sunar.

Bu alanda kariyer ve uzmanlaşma imkânları da ayrıca ele alınmalıdır. Birçok danışman yıllarca yasama, mevzuat, komisyon, bütçe, basın ve saha deneyimi kazanmaktadır. Ancak yasama dönemi sona erdiğinde bu deneyimin kurumsal karşılığı çoğu zaman oluşmamaktadır. Meclis, yetişmiş danışman emeğini kaybeden değil, değerlendiren bir insan kaynağı politikası geliştirmelidir.

Danışmanların sendikal hakları, toplu talep mekanizmaları ve temsil imkânları da Meclis tarafından incelenmelidir. Danışmanların sorunlarını düzenli biçimde TBMM Başkanlığı'na, Başkanlık Divanı'na veya ilgili komisyonlara iletebileceği şeffaf, kurumsal ve sürekli bir mekanizma kurulması gerekmektedir. Sorunlar yalnızca bütçe görüşmeleri öncesinde değil, yıl boyunca izlenmelidir.

Milletvekili danışmanları Meclis'in görünmeyen kalemidir. Kanun metinlerinde, araştırma önergelerinde, konuşma notlarında, soru önergelerinde, komisyon hazırlıklarında ve seçmen sorunlarının takibinde onların emeği vardır. Fakat bu emek çoğu zaman imzasızdır, görünmezdir, güvencesizdir. Meclis'in çatısı altında emeğin görünmez kalması, milletin evinde adalet duygusuna yakışmaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekili danışmanı, ikinci danışman ve ilave personelin özlük hakları ile yaşadıkları sorunların tüm boyutlarıyla araştırılması; sözleşmeli çalışma statüsü, iş güvencesi, ücret, iş sonu tazminatı, kıdem, fazla mesai, görev tanımı, fiziki çalışma koşulları, sosyal haklar, mesleki eğitim ve kurumsal temsil mekanizmalarının değerlendirilmesi; yasama faaliyetlerinin niteliğini artıracak ve danışman emeğini güvence altına alacak kalıcı politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ömer KARALAS	AYDIN	
Yasin ÖZTÜRK	DENİZLİ	
Yüksel AĞSLAN	ANKARA	
M. Erhan PAĞACI	İSTANBUL	
Ayşe TÜRKÜŞ	ADANA	
Y. Selçuk TÜRKÖĞÜ	BURSA	
Burhanettin KOCAMAZ	MERSİN	
Turan YALDIR	AKSARAY	
Selma TAŞCI	TEKİRDAĞ	
Şenol SUNAT	MANİSA	
Metin ERGÜN	MUĞLA	
M. Mustafa GÜRBAN	GAZİANTEP	
Burak DARGIN	BALIKESİR	
Hüsnü KIRKPINAR	İZMİR	
Yavuz AYDIN	TRABZON	
Mehmet AKALIN	EDİRNE	
Hasan TOKTAŞ	BURSA	
Lütfullah KAYALAR	YOZGAT	
A. Şekir ÇİRKİN	HATAY	
A. Bülent FAKİBABA	ANKARA	